

HOVRÄTTEN FÖR
NEDRE NORRLAND
Rotel 14
Handläggare 2

DOM
2023-11-27
Sundsvall

Mål nr
B 167-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts dom den 21 december 2022 i mål nr B 3499-21, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Minna Aspnäs
Ekobrottskammaren i Umeå

Klagande (Tilltalad)

Clas MIKAEL Larsson, 19620519-8218
Bronsåldersvägen 15
831 61 Östersund

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Jan Lindahl
Advokatbyrån Kaiding Kommanditbolag
Köpmangatan 22
831 30 Östersund

SAKEN

Grovt bokföringsbrott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Jan Lindahl får ersättning av staten för arbete med 3 690 kr, varav 738 kr utgör mervärdesskatt. Denna kostnad ska staten stå för.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Mikael Larsson har yrkat att gärningarna ska bedömas som bokföringsbrott av normalgraden och att han ska dömas till en inte frihetsberövande påföljd. Under alla förhållanden har han yrkat att fängelsestraffet sätts ned.

Åklagaren har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har åberopats samma bevisning som vid tingsrätten. Det videoinspelade förhöret med Mikael Larsson från tingsrätten har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Mikael Larsson har, enligt den del av tingsrättens dom som inte överklagats, meddelats näringsförbud i tre år.

Mikael Larsson har beskrivit att han fört in verifikat i en pärm samt antecknat kostnader och intäkter manuellt i en bok. Detta är enligt hovrättens bedömning inte att betrakta som att han har bokfört bolagets affärshändelser på det sätt som avses i lag (se 4 kap. 1 § och 5 kap. 1–5 §§ bokföringslagen [1999:1078]). Hovrätten gör därför samma bedömning som tingsrätten att det helt har saknats bokföring. Mikael Larsson ska alltså dömas för bokföringsbrott. Vid sådana förhållanden och på av tingsrätten i övrigt anförda skäl är brotten att bedöma som grova brott.

Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning i påföljdsfrågan. Tingsrättens dom ska därmed fastställas i sin helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2023-12-27.

Susanne Hård

Sofia Hagström

Elin Sjölund
(referent)

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
ROTEL 7

Dom
Meddelad i Östersund
2022-12-21

Målnummer
B 3499-21

Parter och domslut

Mikael Larsson

Parter

Tilltalad

Clas MIKAEL Larsson, 19620519-8218
Bronsåldersvägen 15, 831 61 Östersund

Offentlig försvarare

Advokat Jan Lindahl
Advokatbyrån Kaiding Kommanditbolag
Köpmangatan 22, 831 30 Östersund

Åklagare

Extra åklagare Nina Stenberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Umeå
Box 3198, 903 04 Umeå

Domslut

Brott som Mikael Larsson döms för

Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken, 2018-01-01 till 2018-12-31, Sverige

Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken, 2019-01-01 till 2019-09-30, Sverige

Påföljd

Fängelse 7 månader

Rapporterade lagrum

Lagrum som har tillämpats och rapporterats till andra myndigheter

Rätten har dömt till lindrigare straff än vad som är föreskrivet för brottet eftersom det föreligger omständigheter som avses i 29 kap 5 § 2 st brottsbalken (s.k. billighetsskäl) och det finns särskilda skäl för strafflindring.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 708
831 28 Östersund

Besöksadress

Storgatan 6
Östersund

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

Telefon

063-15 06 00

E-post

ostersunds.tingsratt@dom.se

Webb

www.ostersundstingsratt.domstol.se

Näringsförbud

Mikael Larsson meddelas näringsförbud i 3 år. Förbudet gäller från det att beslutet inte längre kan överklagas.

Mikael Larsson får under en tid av 4 månader från den dag beslutet börjar gälla, göra det som behövs för att avveckla näringsverksamheten, anställning, uppdrag, innehav av fullmakt, delägarskap i handelsbolag och aktieinnehav som anges i 11 § lagen om näringsförbud.

Företagsbot

Begäran om företagsbot avslås.

Brottsofferfond

Mikael Larsson ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Jan Lindahl får ersättning av staten med 27 038 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 21 630 kr arbete
- 5 408 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 3, 2022-05-12, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Mikael Larsson ska dömas för grovt bokföringsbrott (antal brott: 2) enligt 11 kap 5 § 2 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

Mikael Larsson, som bedrivit bokföringspliktig näringsverksamhet har i Östersund eller på annan ort i riket uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt sin bokföringsskyldighet för räkenskapsåret (=kalenderår) 2018 och räkenskapsperioden 1 januari- 30 september 2019 genom att underlåta att löpande bokföra uppkomna affärshändelser. Bokföringen har upprättats med 9-19 månaders resp. 1-7 månaders fördröjning. Till följd härav har rörelsens förlopp inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen. Brotten är grova då de rör mycket betydande belopp.

Näringsförbud

Åklagaren har begärt att Mikael Larsson ska meddelas näringsförbud i 3 år och att förbudet ska gälla från det att domen har fått laga kraft.

Företagsbot

Åklagaren har begärt att Mikael Larsson ska betala företagsbot med 500 000 kr.

Skäl

INSTÄLLNING

Mikael Larsson har erkänt bokföringsbrott i enlighet med gärningsbeskrivningen men gjort gällande att brottet ska bedömas som av normalgraden.

Han har bestritt yrkandena om näringsförbud och företagsbot.

UTREDNING

Åklagaren har åberopat anmälan, anteckning om fördröjning av bokföringen samt PM rörande granskning av bokföringen. Mikael Larsson har hörts.

SKULDFRÅGAN

Det är utrett att bokföringen har upprättats för sent i enlighet med gärningsbeskrivningen. Mikael Larsson har medgett att han kände till kraven rörande bokföringen och att hans agerande varit uppsåtligt. Mikael Larsson har gjort gällande att gärningen ska bedömas såsom av normalgraden eftersom att även om bokföringen inte upprättats i tid så har det funnits bokföringsunderlag.

Mikael Larsson har uppgett i huvudsak följande i sitt förhör. Han drev en enskild firma där han sålde bilar. Firman hade inga anställda och han skötte själv bokföringen. Han sammanställde uppgifter rörande inköps- och försäljningsdatum, registreringsnummer, försäljningspris, vinst och eventuell mervärdesskatt skriftligt i en bok. Han sparade även verifikat och förvarade dessa i pärmar. Underlaget för bokföringen har han haft ordning på. Bokföringen upprättades sedan genom bokföringsprogrammet VISMA under de datum åklagaren gjort gällande, mellan den 15 och 31 december 2019. Han anser att åklagarens uppgifter om att verksamheten hade omsättning om 2,6 miljoner kronor 2018 och 3,4 miljoner kronor 2019 låter rimliga. Det är ingen som begärt ut bokföring av honom. Hade det begärts hade han kunnat visa upp bokföringsunderlaget. Det är tidsbrist som föranlett förseningen, det har inte skett i undandragande syfte och det har heller inte drabbat någon utomstående. Mikael Larsson har vidare redogjort för hur Skatteverkets bedömning avseende mervärdesskatt lett till att hans verksamhet gått med förlust och att han även ålagts skatteskulder. Idag driver han verksamheten genom ett aktiebolag där revisorer anlitas för bokföringen.

Tingsrätten gör följande bedömning. Genom den skriftliga bevisningen och Mikael Larssons egna uppgifter är gärningarna styrkta. Det är då styrkt att Mikael Larsson inte upprättat någon löpande bokföring under den aktuella perioden. Bokföringen har saknats avseende hela omsättningen som för år 2018 och 2019 uppgått till 2,6 och 3,4 miljoner kr. Då upprättad bokföring helt saknats har det inte varit möjligt att kunna bedöma rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning i huvudsak. Att bokföring helt saknas har i förarbetet nämnts som ett skäl för att bokföringsbrott ska rubriceras som grovt, rätten ska då beakta hur lång period som bokföringsskyldigheten eftersatts, omsättningen, antalet affärshändelser och liknande (se prop. 2004/05:69 s 24). Det anges vidare att det finns anledning att se särskilt allvarligt på fall där felen avsett mycket betydande belopp. Tingsrätten anser att firmans omsättning under de aktuella perioderna varit så stor att gärningarna avser mycket betydande belopp. Bokföringsskyldigheten har eftersatts under en lång period och har eftersatts rörande samtliga affärshändelser. Utifrån det redogjorda är gärningarna att bedöma som grova. Vad Mikael Larsson uppgett föranleder ingen annan bedömning, någon utredning för hur Mikael Larsson förvarat bokföringsunderlaget finner heller inte.

STRAFFRÄTTSLIG PÅFÖLJD

Straffvärdet för gärningarna uppgår till 9 månaders fängelse, motsvarande minimistraff för gärningarna. I fråga om påföljdsval är grovt bokföringsbrott ett artbrott. Det innebär att det föreligger en presumtion för att påföljden ska bestämmas till fängelse. När straffvärdet är så pass högt som i förevarande fall bör det krävas alldeles särskilda skäl för att inte bestämma påföljden till fängelse (jfr NJA 2000 s 195). Tingsrätten anser inte sådana skäl föreligger i detta fall. Då Mikael Larsson även åläggs näringsförbud, utifrån det som redogörs för nedan, ska påföljden bestämmas till sju månaders fängelse.

FÖRETAGSBOT

Högsta domstolen har i NJA 2012 s 826 framfört att i fall där en enskild näringsidkare döms till fängelse så bör den straffrättsliga påföljden ges företräde framför en företagsbot. Utifrån att Mikael Larsson, som enskild näringsidkare, nu döms till ett längre fängelsestraff så ska inte en företagsbot åläggas honom.

NÄRINGSFÖRBUD

Den som grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten och därvid gjort sig skyldig till brott, som inte är ringa, ska meddelas näringsförbud om det är påkallat från allmän synpunkt. Om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader ska det anses påkallat från allmän synpunkt om inte särskilda skäl talar emot det. Utöver nu aktuell brottslighet har Mikael Larsson dömts för bokföringsbrott av normalgraden den 25 november 2015. Utifrån det redogjorda finns det mycket starka skäl för att meddela ett näringsförbud. Tingsrätten ser inte att vad Mikael Larsson framfört utgör särskilda skäl.

Det har under huvudförhandlingen nämnts att Mikael Larsson nu driver verksamheten genom ett aktiebolag. Några närmre uppgifter kring den nuvarande verksamheten har inte redogjorts för. Utifrån att det inte framkommit något som tyder på förslagenhet rörande gärningarna ser tingsrätten att det finns skäl för att besluta att Mikael Larsson ska få fyra månader på sig att avveckla sin del i verksamheten.

ÖVRIGA FRÅGOR

Jan Lindahl tillerkänns ersättning i enlighet med hans begäran. Kostnaden ska utifrån de påföljder Mikael Larsson nu döms för stanna på staten.

Då Mikael Larsson döms för brott med fängelse i straffskalan ska han betala en lagstadgad avgift till brottsofferfonden.

Rätten

Tingsfiskalen Axel Aaro samt nämndemän.

Digitalt signerad av tingsfiskalen Axel Aaro

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Östersunds tingsrätt senast den 11 januari 2023. Överklagandet ska vara skriftligt. Östersunds tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Östersunds tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Östersunds tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Östersunds tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Nedre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Nedre Norrland tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om

- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Östersunds tingsrätt eller Hovrätten för Nedre Norrland om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se